

MATERIAŁY EDUKACYJNE DLA SZKÓŁ

SCENARIUSZ **8** EDYCJA 2025/2026

SCENARIUSZ STWORZONY
WE WSPÓŁPRACY Z

MISJA OCHRONA PRZYRODY

NA TROPIE
DŹWIĘKÓW NATURE

WWW.PRZYJACIELENATURE.PL

ORGANIZATOR
PROGRAMU

PARTNERZY

CFF CZĘPCZYŃSKI
FAMILY
FOUNDATION

PARTNER
MERYTORYCZNY

In partnership with
UN Environment
Programme

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

MISJA OCHRONA PRZYRODY. NA TROPIE DŹWIĘKÓW NATURY

PODCZAS REALIZACJI MISJI DZIECI NAUCZĄ SIĘ:

- jakie są dźwięki natury,
- jakie są zagrożenia związane z rozrostem miast i wielkich aglomeracji,
- czym są parki narodowe i dlaczego powstają,
- jak zachowywać się w parku narodowym,
- jak możemy chronić przyrodę w swoim otoczeniu.

POTRZEBNE MATERIAŁY DO REALIZACJI MISJI:

1. **Folder edukacyjny dla Nauczyciela.**
2. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 1** - Bajka muzyczna pt. „Cztery pory roku” (do pobrania ze strony z materiałami dla szkół).
3. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 2** - Odgłosy natury (do pobrania ze strony z materiałami dla szkół).
4. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 3** - Deszczownica.
5. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 4** - Odgłosy zwierząt (do pobrania ze strony z materiałami dla szkół).
6. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 5** - Ilustracje zwierząt.
7. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 6** - Wezwanie do misji.
8. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 7** - Mapa parków narodowych.
9. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 8** - Wizytówki dźwiękowe (do pobrania ze strony z materiałami dla szkół).
10. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 9** - Zakazy.
11. **Pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 10** - Karta odznak.
12. **Pomoc dydaktyczna nr 11** - Tekst piosenki pt. „Chroń przyrodę”.
13. **Piosenka pt. „Chroń przyrodę”** (do pobrania ze strony z materiałami dla szkół).
14. **Karta Misji dla uczniów.**
15. **Karta „Kubusiowego Przyjaciela Natury” dla uczniów.**
16. **Dodatkowo:** komputer do wyświetlania filmu i pomocy dydaktycznych, rolki po rękach papierowych, tekturki, taśma malarska lub przezroczysta, ołówki, nożyczki, ziarna ryżu i /lub kukurydzy, drobnej fasoli, papier kolorowy, pisaki.

PRZED LEKCJĄ:

- Przeczytaj materiały do lekcji w **Folderze dla Nauczyciela**.
- Wydrukuj **pomoc dydaktyczną nr 5** w tylu kopiach, aby każdy uczeń otrzymał jedną ilustrację przedstawiającą zwierzę. Potnij na losy.

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. **MOŻNA USŁYSZEĆ NATURE!** (potrzebna **pomoc dydaktyczna nr 1: Bajka muzyczna pt. „Cztery pory roku”**)

Nauczyciel wita się z uczniami i zaprasza do realizacji kolejnej misji w ramach programu „**Kubusiowi Przyjaciele Natury**”, lecz nie zdradza jej tematu. Jeśli jest to możliwe, zabiera klasę na krótki spacer do ogródka szkolnego lub pobliskiego parku. Jeśli nie, poniższa aktywność może odbywać się w klasie.

Na wstępie prosi o ciszę i powstrzymanie się od wydawania jakichkolwiek dźwięków. Po chwili milczenia, Nauczyciel zadaje pytanie, *czy uczniowie doświadczyli ciszy?*

Jeśli uczniowie odpowiedzą twierdząco, Nauczyciel dopytuje ich, *czy rzeczywiście nie słysząc było żadnych dźwięków?* Następnie słucha odpowiedzi, podaje własne przykłady i krótko podsumowuje, mówiąc, że **jako ciszę rozumiemy głównie brak hałasu i przeszkadzających dźwięków. Ale cisza absolutna, w której nie dochodzą do nas żadne odgłosy, praktycznie nie istnieje.**

Nauczyciel zwraca uwagę na dźwięki natury, które są bardzo subtelne i które często ignorujemy. Odwołuje się do podanych przez dzieci przykładów, a jeśli wcześniej takie nie padły, poleca wsłuchanie się i wyłapanie odgłosów pochodzących z przyrody. Uczniowie dzielą się swoimi obserwacjami. W ramach podsumowania Nauczyciel mówi, że **dzięki tym dźwiękom możemy poczuć, że natura jest pełna życia i jest blisko nas. Czasem wystarczy się zatrzymać na chwilę i w nią wsłuchać, aby odkryć, jak wiele kryje w sobie opowieści.** Następnie Nauczyciel zaprasza uczniów do wystuchania bajki muzycznej pt. „Cztery pory roku”. Jeśli klasa była na spacerze, Nauczyciel odtwarza bajkę po powrocie do szkoły.

2. **JAK DŹWIĘKI PRZYRODY WPŁYWAJĄ NA CZŁOWIEKA?** (potrzebna **pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 2 - Odgłosy natury, pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 2 - Deszczownica** oraz rolki po ręcznikach papierowych, tekturki, taśma malarska lub przezroczysta, ołówki, nożyczki, ziarna ryżu i/lub kukurydzy, drobnej fasoli, papier kolorowy, pisaki)

Po wystuchaniu muzycznej opowieści Nauczyciel prosi uczniów o podzielenie się swoimi wrażeniami. Zadaje także dzieciom pytanie *o samopoczucie oraz o konkretne emocje, jakie się w nich pojawiły podczas słuchania bajki. Czy jakieś dźwięki podobały im się bardziej?* Uczniowie dzielą się swoimi odczuciami na forum klasy, a Nauczyciel

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

podsumowuje, mówiąc, że **pozytywny wpływ odgłosów natury na samopoczucie ludzi został udowodniony naukowo**. Następnie Nauczyciel prosi uczniów o zamknięcie oczu i odtwarza dźwięki z **pomocy dydaktycznej nr 2**. Uczniowie dzielą się swoimi odczuciami a Nauczyciel mówi, o tym, że **przeprowadzono wiele badań, które wykazały, że takie dźwięki, jak: krople deszczu, szum morskich fal czy szmer strumienia podnoszą nastrój oraz działają uspokajająco i relaksacyjnie**. Dlatego dobrze jak najczęściej przebywać na łonie natury i chłonać jej dźwięki. Można robić to na spacerach, ale także na przykład w drodze do szkoły, albo do sklepu.

Następnie Nauczyciel zaprasza uczniów do własnoręcznego wykonania deszczownicy, czyli prostego instrumentu perkusyjnego, imitującego dźwięk deszczu. W konstruowaniu można wesprzeć się **pomocą dydaktyczną nr 3 - Deszczownica** - wyświetlić ją lub rozdać uczniom skopiowane egzemplarze.

Po stworzeniu swoich deszczownic uczniowie testują je, a nauczyciel pyta ich z *jakim dźwiękiem natury kojarzy im się brzmienie tego instrumentu. Z deszczem? A może z szumem fal?*

3. DLACZEGO ZWIERZĘTA WYDAJĄ DŹWIĘKI? (potrzebna **pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 4 - Odgłosy zwierząt** oraz **pomoc dydaktyczna nr 5 - Ilustracje zwierząt**)

Na wstępie Nauczyciel wspomina o tym, że w opowieści muzycznej można było także usłyszeć odgłosy zwierząt i zadaje uczniom pytanie, *czy wiedzą, dlaczego zwierzęta wydają dźwięki*. Pożądana odpowiedź: żeby się komunikować. Uczniowie dzielą się swoimi pomysłami, a Nauczyciel komentuje je i w razie potrzeby naprowadza na właściwy kierunek myślenia. W ramach podsumowania mówi, że **w ten sposób zwierzęta porozumiewają się ze sobą, przekazując rozmaite informacje. Jakże? Przekonajmy się o tym na własne uszy**. Następnie Nauczyciel prosi o wylosowanie po jednej karteczce z ilustracją zwierzęcia (pocięta **pomoc dydaktyczna nr 5**) i odtwarza poszczególne ich odgłosy (**pomoc dydaktyczna nr 4**). Uczniowie, którzy wylosowali zwierzę pasującego do wyemitowanego dźwięku, podnoszą ilustracje do góry, a Nauczyciel dodaje komentarz, korzystając z poniższych informacji. W ten sposób tworzą się 4 grupy: ptaki, wilki,

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

żaby i jelenie. Następnie każda z grup na podstawie usłyszanych informacji stara się przetłumaczyć i wyrazić ludzką mową to, co dane zwierzę mogło chcieć zakomunikować. Podpowiedzi zostały oznaczone na *zielono*.

ŚPIEW PTAKÓW

U ptaków śpiewają głównie samce. Robią to po pierwsze dlatego, by zareklamować swoje wdzięki, a po drugie, aby strzec swojego terytorium. Oprócz tego ptaki ostrzegają się o niebezpieczeństwie, informują o swoim położeniu oraz szczególnie młode osobniki domagają się jedzenia.

Jak można by przetłumaczyć komunikaty ptaków? Podpowiedzi poniżej.

- *Popatrz na mnie, jaki jestem piękny, jakie mam zadbane piórka, będziemy wspaniałą parą!*
- *To mój dom! Uciekaj stąd, a jak nie to pożałujesz!*
- *Uwaga, uwaga kot!*
- *Jestem tutaj!*
- *Mamo, tato, jestem głodny! Jeść! Jeść!*

RYK JELENIA

Na przełomie września i października odbywa się tak zwane rykowisko, czyli czas, w którym samce jeleni wychodzą ze swoich kryjówek i stają się bardzo głośne. Wydają odgłosy ryczenia, beczenia i postękiwania. Wszystko po to, aby zwabić samicę, odstraszyć rywala lub wezwać go do walki. Ryczenie jeleni można usłyszeć nawet z odległości kilku kilometrów.

Jak można by przetłumaczyć komunikaty jelenia? Podpowiedzi poniżej.

- *Jestem świetnym kandydatem na męża. Jestem piękny, silny i nikt nie może się ze mną równać.*
- *Odejdź stąd! Uciekaj! Nie ma tu dla ciebie miejsca.*
- *Nie chcesz odejść? W takim razie wyzywam cię na pojedynek! Walcz!*

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

WYCIE WILKA

Wilki żyją w stadach – tzw. watahach. Dlatego najważniejszą funkcją wycia jest komunikacja pomiędzy członkami grupy rodzinnej. Wyjąc, wilki informują inne osobniki o swojej lokalizacji, ostrzegają o niebezpieczeństwie, a także nawołują się przed polowaniem.

Jak można by przetłumaczyć komunikaty wilka? Podpowiedzi poniżej.

- *Jestem tutaj, a wy? Gdzie jesteście?*
- *Chodźmy coś upolować.*
- *Uwaga, niebezpieczeństwo.*

KUMKANIE ŻABY

Żaby kumkają, żeby przywołać żabię samice. To tak, jakby śpiewały piosenkę, żeby zwrócić na siebie uwagę. Kumkanie może też mówić innym żabom, czy są zdrowe i gdzie się znajdują.

Jak można by przetłumaczyć komunikaty żaby? Podpowiedzi poniżej.

- *Zobacz, jaki jestem piękny i wspaniały!*
- *Jestem tutaj i czekam na ciebie.*
- *Mam się dobrze, a ty?*

W ramach ciekawostki Nauczyciel może wspomnieć także o dźwiękach wydawanych przez nietoperze i słonie.

NIETOPERZE

Nietoperze wydają ultradźwięki, które są tak wysokie, że nasze ucho nie jest w stanie ich usłyszeć. Dźwięki te odbijają się od przedmiotów i wracają do nietoperza, który na tej podstawie jest w stanie zbadać otoczenie i określić swoje położenie. Jest to tak zwana echolokacja. Dzięki temu nietoperze mogą precyzyjnie nawigować w ciemności, polować oraz unikać przeszkód i niebezpieczeństw.

SŁONIE

A czy wiedzieliście, że słonie wykorzystują stopy do odbierania sygnałów? Przy ich pomocy wytwarzają i odbierają infradźwięki, które przemieszczają się po podłożu. W ten sposób informują o swoim położeniu i ostrzegają innych członków stada przed niebezpieczeństwem. Infradźwięki mają bardzo niską częstotliwość, której większość ludzi nie jest w stanie usłyszeć.

SZKOŁY Scenariusz nr 8 PRZEBIEG ZAJĘĆ:

4. WEZWANIE DO MISJI (potrzebna pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 6 - Wezwanie do misji oraz Karta Misji)

Nauczyciel oznajmia uczniom, że teraz już może zdradzić im, do jakiej misji wzywa ich Kubuś i prosi o uwagę. Następnie odczytuje treść **pomocy dydaktycznej nr 6 - Wezwanie do misji**. Dodatkowo może ją także wyświetlić na rzutniku.

Kiedy w liście jest mowa o zaszyfrowanej nazwie przy pomocy alfabetu Morse'a, Nauczyciel rozdaje **Karty Misji** i prosi o jej odczytanie. Uczniowie sprawdzają znaczenia poszczególnych liter i wpisują je w odpowiednie pola. Prawidłowa nazwa to **OCHRONA PRZYRODY**. W starszych klasach Nauczyciel może nadać wiadomość przy pomocy dźwięków, na przykład klaskania, gdzie krótsze klaśnięcie będzie oznaczało kropkę, a dłuższe - kreskę. Gdy uda się odgadnąć temat misji, Nauczyciel kontynuuje czytanie listu od Kubusia.

Następnie Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie sobie, *o jakim wpływie człowieka na naturę wspomniat Kubuś* i podanie przykładów. Uczniowie dzielą się swoimi odpowiedziami na forum klasy. W razie potrzeby Nauczyciel uzupełnia wypowiedzi dzieci i na dodaje, że **ludzie także działają pozytywnie na rzecz przyrody. Jest mnóstwo inicjatyw, które mają na celu jej ochronę.**

5. PO CO TWORZY SIĘ PARKI NARODOWE? (potrzebna pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 7 - Mapa parków narodowych, Karta Misji oraz pomoc dydaktyczna nr 8 - Wizytówki dźwiękowe)

W nawiązaniu do poprzedniego punktu Nauczyciel mówi, że **jedną z inicjatyw na rzecz ochrony przyrody jest tworzenie parków narodowych**. Pyta uczniów, *czy wiedzą co to jest i czy kiedyś byli jakimś w parku narodowym, a jeśli tak, to czy pamiętają jego nazwę*. Po krótkiej dyskusji Nauczyciel wyjaśnia, mówiąc, że **aby chronić najcenniejsze przyrodniczo miejsca, tworzy się tereny, gdzie mogą pozostać w postaci jak najmniej zmienionej przez człowieka. Gdzie zarówno rośliny, jak i zwierzęta mają zapewniony spokój i nie są niszczone czy niepokojone przez ludzi. Chroniona może też być przyroda nieożywiona np. skały czy jaskinie. Takie miejsca to właśnie PARKI NARODOWE. Część z nich jest objęta ochroną ścisłą, to znaczy taką, gdzie ingerencja człowieka jest ograniczona do minimum, a przyroda może tam funkcjonować na swoich prawach. Na przykład nie usuwa się powalonych drzew.**

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Nauczyciel wyświetla **pomoc dydaktyczną nr 7**, na której została umieszczona mapa parków narodowych i prosi, aby uczniowie je policzyli. Do tego celu mogą posłużyć się także mapką na **Karcie Misji**. Gdy padnie prawidłowa odpowiedź (23), uczniowie kolorują ich obszary na zielono. Po skończonej pracy Nauczyciel zwraca uwagę uczniów na fakt, że parki narodowe rozsiane są po całej Polsce i obejmują swym obszarem różnego rodzaju tereny. Nauczyciel wskazuje na mapie konkretne przykłady: góry (Tatrzański PN), lasy i puszcze (Białowieski PN), rzeki, jeziora i torfowiska (Biebrzański PN) oraz tereny nadmorskie (Słowiński PN), a uczniowie podkreślają te przykłady na **Kartach Misji**.

Następnie zaprasza uczniów do quizu muzycznego (**pomoc dydaktyczna nr 8 - Wizytówki dźwiękowe**) słowami: *ciekawe, czy na podstawie dźwięków jesteście w stanie odgadnąć, co to za rodzaj parku narodowego?* Nauczyciel prosi o ciszę i kolejno odtwarza dźwiękowe wizytówki, a po prezentacji każdej z nich czeka na odpowiedzi dzieci. W razie pomyłki prosi o uważne wsłuchanie się i ponawia emisję. Starsi uczniowie mogą wskazywać konkretne parki (spośród podkreślonych), natomiast młodsi mogą poprzestać na rodzaj parku/terenu (np. góry, las, puszcza, rzeka, jezioro, morze). Nauczyciel dopytuje także uczniów o konkretne dźwięki, jakie rozpoznali i prosi o próbę ich nazwania. W razie potrzeby uzupełnia ich wypowiedzi. Dodatkowo podaje inne nazwy parków narodowych pasujących do wystłuchanej kategorii i wskazuje je na mapie. W tym celu może posłużyć się poniższą listą.

1. Słowiński Park Narodowy - tereny nadmorskie.

Dźwięki: szum fal, krzyk mewy, rybitwy, kormoranów, wiatr - świst wiatru na wydmach.

Inne przykłady: Woliński PN

2. Białowieski Park Narodowy - lasy i puszcze.

Dźwięki: ryk żubra, dźwięki białogrzbieciego, a także głos puszczyka, sowy, muchotłówki, kowalika, jarząbka czy jarzębatki, stukanie dzięcioła, szum drzew, odgłos łamanych gałęzi, wycie wilka.

Inne przykłady: Kampinoski PN, Roztoczański PN.

SZKOŁY Scenariusz nr 8 PRZEBIEG ZAJĘĆ:

3. Tatrzański Park Narodowy - góry, pogórza.

Dźwięki: szum górskich potoków i wodospadów, gwizd świstaków, stukanie kopytek kozic, ryk niedźwiedzia, wiatr hulający na szczytach, dźwięk orła przedniego, spadające kamienie.

Inne przykłady: Karkonoski PN, PN Gór Stołowych, Świętokrzyski PN, Ojcowski PN, Babiogórski PN, Gorczański PN, Pieniński PN, Magurski PN, Bieszczadzki PN.

4. Biebrzański Park Narodowy – dolina rzeki, jeziora, torfowiska.

Dźwięki: szum, plusk wody, głos ksyżka lub głosy toków batalionów, szum trzcinowisk, rechot żab, kwakanie kaczek, klangor gęsi i żurawi, czaple.

Inne przykłady: PN „Bory Tucholskie”, Drawieński PN, PN „Ujście Warty”, Wielkopolski PN, Narwiański PN, Poleski PN.

6. JAK ZACHOWAĆ SIĘ W PARKU NARODOWYM? (potrzebna **pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 9 - Zakazy**)

Na wstępie uczniowie z pomocą Nauczyciela określają na mapie (mniej więcej) położenie swojej miejscowości i sprawdzają, do którego parku narodowego mają najbliżej. Może to stanowić zachętę do zorganizowania w przyszłości wycieczki szkolnej lub rodzinnego wypadu w te rejony. Następnie Nauczyciel mówi, **że zanim zdecydujemy się na wycieczkę, warto się do niej przygotować i zapoznać z zasadami zachowania, które zazwyczaj wyrażone są zakazami. Skąd się bierze lista zakazów? Pamiętajmy, że parki narodowe to wyjątkowo cenne miejsca. Tak jak w muzeach możemy oglądać najcenniejsze dzieła sztuki, tak parki narodowe to miejsca, gdzie mogą żyć rzadkie rośliny i zwierzęta, które bez ochrony mogłyby nie przeżyć, bo nie znalazły miejsca schronienia czy wydania potomstwa. Zasady te umieszczone są zazwyczaj przy wejściu do parku narodowego w formie piktogramów, dlatego warto nauczyć się odczytywać ich znaczenie.**

Następnie Nauczyciel dzieli klasę na 3 grupy i każdej z nich rozdaje po 3 piktogramy wycięte z **pomocy dydaktycznej nr 9**. Uczniowie w grupach zastanawiają się nad znaczeniem otrzymanych zakazów oraz formułują do niego zasadę. Następnie poszczególne grupy prezentują efekty swojej pracy na forum klasy i przyklejają karteczki z ilustracjami na tablicy. Aby nie drukować **pomocy dydaktycznej nr 9**, Nauczyciel może wyświetlić ją na ekranie i wspólnie z całą klasą omówić poszczególne zakazy.

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Tak czy inaczej, w razie potrzeby Nauczyciel wspiera uczniów w formułowaniu zasad, w czym pomocna może okazać się poniższa lista. W starszych klasach Nauczyciel może pokusić się wspólnie z uczniami o sformułowanie pozytywnego stwierdzenia do każdego zakazu oraz wyjaśnienie, dlaczego stosowanie omawianej zasady jest ważne.

- **Nie schodzić z wyznaczonych szlaków.**

POZYTYWNE STWIERDZENIE: Należy poruszać się po wyznaczonych szlakach.

Dlaczego? Schodząc ze szlaków możemy płoszyć zwierzęta i niszczyć rośliny.

- **Nie wolno wprowadzać psów.**

POZYTYWNE STWIERDZENIE: Psy powinny zostać w domu.

Dlaczego? Psy zwłaszcza puszczane wolno mogą płoszyć dzikie zwierzęta, stanowią także zagrożenie dla ich życia.

- **Nie wolno zbierać roślin ani ich owoców.**

POZYTYWNE STWIERDZENIE: Pozwól spokojnie rosnąć roślinom.

Dlaczego? W parkach narodowych rosną cenne okazy roślin, które powinny mieć możliwość swobodnego, naturalnego wzrostu, kwitnienia, owocowania i rozsiewania się. Poza tym rośliny stanowią pożywienie dla zwierząt.

- **Nie wolno chwycić zwierząt ani ich płoszyć.**

POZYTYWNE STWIERDZENIE: Zostaw w spokoju zwierzęta.

Dlaczego? Aby się rozmnażać, zwierzęta potrzebują czuć się bezpiecznie.

Płoszenie ich, dotykanie czy inna nasza ingerencja osłabia ich zdolności do podtrzymania gatunku. Pamiętajmy też, że nie tylko my odwiedzamy teren parku narodowego, a więc nie jest to jednorazowy incydent.

- **Nie hałasuj, nie krzycz i nie włączaj muzyki.**

POZYTYWNE STWIERDZENIE: Bądź cicho. Dbaj o ciszę.

Dlaczego? Hałas płoszy zwierzęta i zakłóca ich komunikację.

- **Zabronione jest biwakowanie.**

POZYTYWNE STWIERDZENIE: Biwakuj na miejscach do tego przeznaczonych poza terenem parku.

Dlaczego? Biwakowanie stanowi dużą ingerencję w naturę. Może niszczyć rośliny i zakłócać spokój zwierzętom.

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

- **Zabronione jest rozpalanie ognisk.**
POZYTYWNE STWIERDZENIE: Ogniska rozpalaj w miejscach do tego przeznaczonych poza terenem parku narodowego.
Dlaczego? Rozpalanie ognisk grozi pożarem.
- **Nie śmieć.**
POZYTYWNE STWIERDZENIE: Śmieci zabierz ze sobą i wyrzuć do odpowiednich koszy.
Dlaczego? Śmieci są szkodliwe dla roślin, zwierząt i gleby.
- **Zabronione jest kąpanie się w zbiornikach wodnych.**
POZYTYWNE STWIERDZENIE: Kąpać się należy poza parkiem narodowym, w miejscu do tego przeznaczonym.
Dlaczego? Wchodząc do wody możemy niszczyć rośliny wodne lub płoszyć zwierzęta.

Na zakończenie tej części Nauczyciel zaznacza, że w każdym parku narodowym obowiązują trochę inne zasady, dlatego warto zapoznać się z nimi przed wejściem na jego teren.

7. CZY MOŻEMY COŚ ZROBIĆ, ABY DBAĆ O PRZYRODĘ W SWOJEJ OKOLICY? (potrzebna **piosenka pt. „Chroń przyrodę”**)

Nauczyciel prosi uczniów o spojrzenie raz jeszcze na mapkę parków narodowych na swoich **Kartach Misji**. Pyta, *czy pokolorowane na zielono tereny to duży czy mały obszar?* Uczniowie odpowiadają, a Nauczyciel podsumowuje, mówiąc, że **parki narodowe stanowią 1% powierzchni naszego kraju. Łącznie z rezerwatami przyrody to zaledwie 1,5% powierzchni Polski.**

Następnie zadaje kolejne pytanie: *a co z resztą terenów? Czy możemy coś zrobić, żeby chronić przyrodę w naszej okolicy?* Słucha odpowiedzi dzieci i podsumowuje, mówiąc, że **TAK, oczywiście, każdy z nas może troszczyć się o przyrodę, wykonując nawet najdrobniejsze czynności. Jak to zrobić? Postępujcie piosenki, w której zawartych jest kilka wskazówek.**

Nauczyciel prosi uczniów o uwagę i zaprasza do wystuchania **piosenki pt. „Chroń przyrodę”**. Uczniowie mogą także użyć zrobionych przez siebie deszczownic.

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

8. CO MOŻEMY ZROBIĆ? (potrzebna **Karta Misji**)

Nauczyciel zadaje uczniom pytanie o to, *co każdy z nas może zrobić lub czego nie może robić, aby chronić przyrodę?* Następnie dzieli tablicę na dwie części, podpisuje je hasłami **TAK** oraz **NIE** i prosi uczniów o podzielenie się tym, co zapamiętali z treści piosenki. Nauczyciel zapisuje na tablicy propozycje dzieci pod odpowiednią kategorią. Jeśli inspiracje piosenką się wyczerpią, Nauczyciel zachęca uczniów do wymyślenia własnych pomysłów. Mogą to być najdrobniejsze czynności, jak w przykładach poniżej.

NIE

- Nie niszczymy zieleni i nie zrywamy roślin, np. nie łamiemy gałęzi drzew i krzewów, nie wydeptujemy ścieżek na trawnikach.
- Nie zabijamy i nie męczymy zwierząt, nie bierzemy ich do rąk. Jeżeli chcemy obejrzeć dokładniej owady - robimy to używając lupy lub lornetki.
- Nie płoszymy zwierząt, nie krzyczymy.
- Nie karmimy dzikich zwierząt.
- Nie palimy śmieci w ogniskach.
- Nie śmiecimy.

TAK

- Możemy posadzić na balkonie/parapecie lub w ogrodzie rośliny przyjazne owadom zapylającym.
- Możemy wyznaczyć fragment trawnika, którego nie będziemy kosić albo będziemy kosić rzadziej niż zazwyczaj. Dzięki temu na trawniku pojawią się różne rośliny np. koniczyna, krwawnik czy przetacznik, które inni mogą postrzegać jako chwasty, a które są źródłem pokarmu dla wielu owadów.
- Możemy na jesieni zebrać wszystkie opadłe liście kasztanowca - dzięki temu na wiosnę będzie mniej szkodników żerujących na liściach tego drzewa.
- Możemy zainstalować budki lęgowe / budki dla nietoperzy / hotele dla owadów / domek dla jeża. Możemy także na jesieni zostawić kupkę liści w ogrodzie (szkolnym, przedszkolnym, własnym) - jeże na pewno zrobią z nich użytek.
- Możemy wystawiać na dwór czystą wodę dla ptaków i owadów.

SZKOŁY

Scenariusz nr 8

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

- Możemy pomagać ślimakom lub dżdżownicom po deszczu trafić z powrotem na teren zielony.
- Możemy zrobić własnoręcznie znaki ostrzegawcze np. „uwaga jeże”, „stołówka dla pszczoł”, „nie śmieć”.
- Zbieramy deszczówkę do podlewania roślin.
- Możemy zorganizować akcję sprzątania w swojej okolicy.

Po spisaniu wszystkich pomysłów Nauczyciel prosi, aby każdy uczeń wybrał po 3 pomysły z każdej kategorii i narysował je na **Karcie Misji**.

9. ZAKOŃCZENIE

(potrzebna **pomoc dydaktyczna dla Nauczyciela nr 10: Karta odznak** oraz **Karta „Kubusiowego Przyjaciela Natury”**)

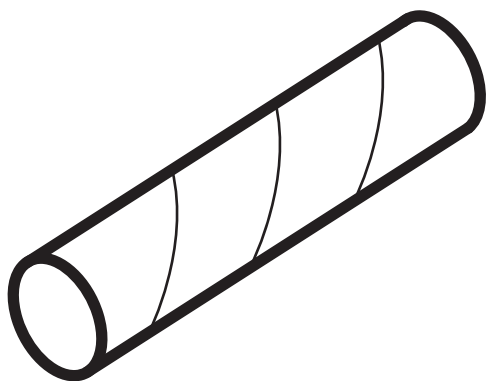
Na zakończenie Nauczyciel wręcza uczniom **Karty „Kubusiowego Przyjaciela Natury”** i zaprasza na wspólny spacer do pobliskiego parku, skweru lub jeśli to możliwe do lasu. Może także polecić uczniom wypełnienie karty w domu podczas rodzinnego spaceru. Po wykonaniu zadania Nauczyciel oświadcza uczniom, że misja **OCHRONA PRZYRODY** została zakończona i wręcza im odznaki, które dzieci przyklejają w odpowiednie miejsce na **Karcie „Kubusiowego Przyjaciela Natury”**.

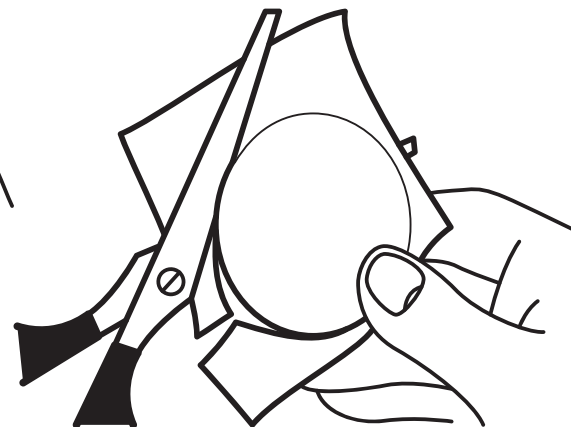
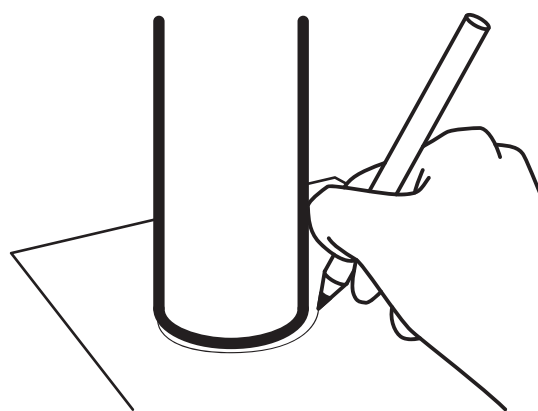

SCENARIUSZ NR 8

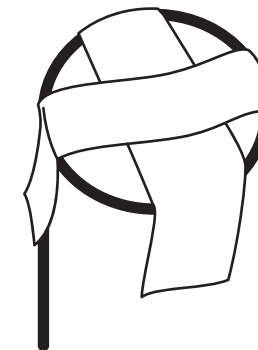
POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 3: DESZCZOWNICA

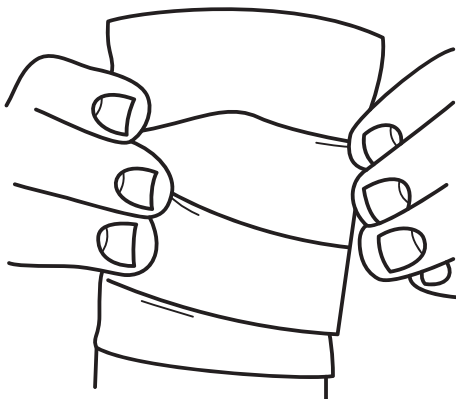
1. Tubę po ręcznikach papierowych umieść na kartoniku i odrysuj jej kształt 2 razy.

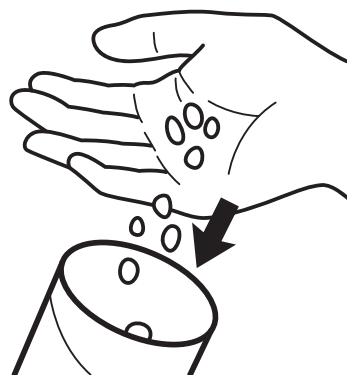
2. Wytnij.

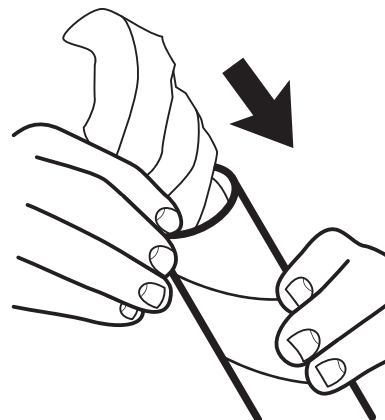
3. Przyklej wycięty kształt taśmą klejącą, zamykając w ten sposób jedno wejście do tuby.

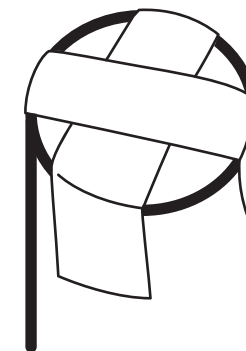
4. Umocnij konstrukcję owijając dookoła wejście do tuby tak, aby przyklejony kartonik trzymał się mocno.

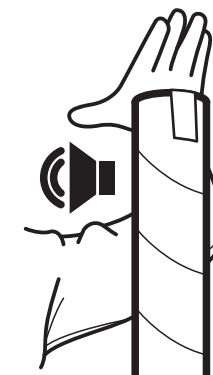
5. Obróć tubę i wsyp przygotowane ziarna (np. kukurydzę, fasolę i/lub ryż).

6. Uformuj z folii aluminiowej watek, skręć go w spiralę i włóż do środka tuby.

7. Zamknij szczelnie drugi otwór tuby podobnie jak w punkcie 3 i 4.

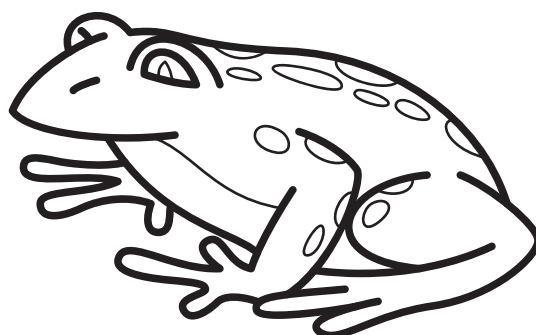
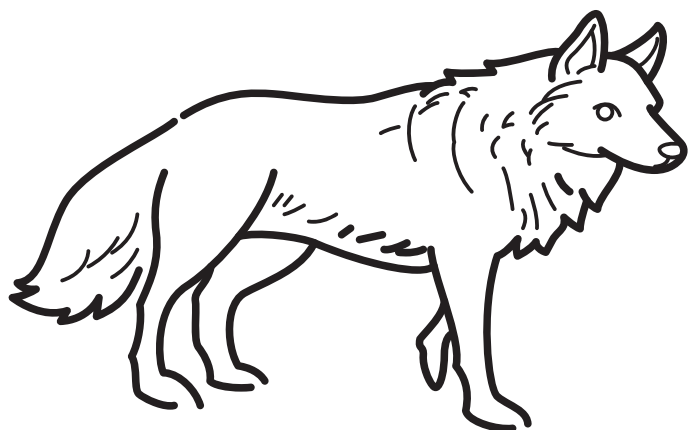

8. Ozdób swój instrument i przetestuj, obracając tubę pionowo. Posłuchaj. Z czym kojarzą Ci się słyszane dźwięki?

SCENARIUSZ NR 8

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 5: ILUSTRACJE ZWIERZĄT

SCENARIUSZ NR 8

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 6: WEZWANIE DO MISJI

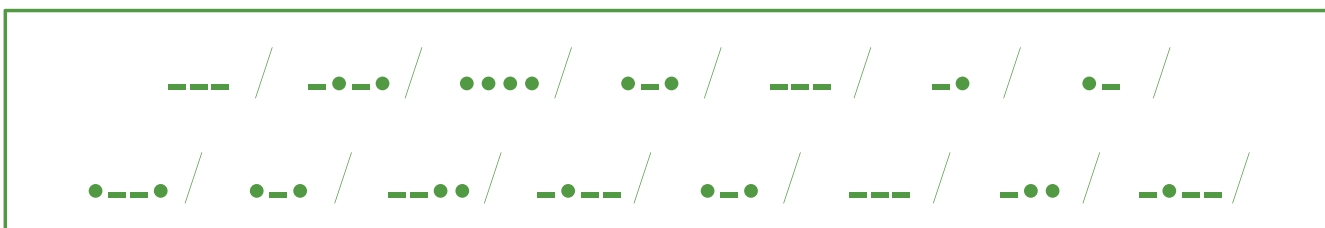

Witajcie Moi Drodzy Przyjaciele!

To ja, Kubuś! Mam nadzieję, że macie się dobrze. To świetnie, ponieważ mam Wam coś bardzo ważnego do przekazania.

Piękne są dźwięki natury, prawda? Działają kojąco i uspokajająco, zwłaszcza gdy słucha się ich w lesie czy na spacerze w parku. Nie do końca jednak chodzi tutaj o naszą przyjemność. Jak wiecie, zwierzęta wydają różne odgłosy, aby komunikować się w ważnych dla siebie sprawach. Ale potrzebują także przestrzeni, żeby znaleźć wystarczająco dużo pożywienia, rozmnażać się i czuć się bezpiecznie. Niestety nie zawsze mają taką możliwość. Wraz z rozwojem cywilizacji ludzie coraz bardziej zaczęli wpływać na naturę, budując miasta, drogi, latając samolotami czy pływając statkami, co negatywnie wpływa na naturę. Na przykład w bardzo dużych, głośnych miastach ptaki próbują walczyć z hałasem, śpiewając głośniejsze i szybciej, żeby przebić się przez miejski zgiełk. To samo tyczy się świerszczy. Samoloty odrzutowe sprawiają, że pszczoły tracą na chwilę orientację i przestają pracować. A statki zagłuszają dźwięki wydawane przez wieloryby. Wycinanie lasów, rozbudowa miast, budowanie dróg czy zanieczyszczenie wody, powietrza oraz ziemi niszczy rośliny, które stanowią schronienie i pożywienie dla wielu gatunków zwierząt. Dlatego chciałbym Was wezwać do kolejnej misji. Jesteście ciekawi jakiej?

Jej nazwa została zapisana alfabetem Morse'a, czyli specjalnym kodem, w którym litery i cyfry zamienione są na serie kropek i kresek. Co ważne, mogą być one przekazywane za pomocą dźwięków, błysków światła, impulsów elektrycznych lub po prostu graficznie.

Tak! To OCHRONA PRZYRODY! Wzywam Was wszystkich i każdego z osobna do ochrony przyrody. I nie chodzi mi o to, żeby w ogóle nie jeździć samochodami, nie latać samolotami i nie budować dróg. Bo to nie jest możliwe. Ale wierzę w to, że każdy z Was w swojej okolicy może zrobić coś, aby dbać o przyrodę i chronić jej bogactwo. A co to może być? Tego dowiedzie się w dalszej części zajęć podczas realizacji misji.

**Powodzenia!
Wasz Kubuś**

SCENARIUSZ NR 8
POMOC DYDAKTYCZNA
DLA NAUCZYCIELA NR 7:
MAPA PARKÓW NARODOWYCH

SCENARIUSZ NR 8

KARTA

„KUBUSIOWEGO PRZYJACIELA NATURY”

MISJA OCHRONA PRZYRODY

Na tropie dźwięków natury

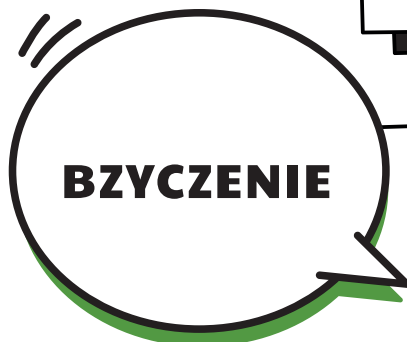
INSTRUKCJA: Wybierzcie się na spacer do parku, lasu albo na skwerek. Wstuchajcie się w naturę i jej dźwięki. Narysujcie to, co wydawało usłyszane przez Was odgłosy, na przykład drzewo, albo ptaka. Możecie też spróbować je zapisać wyrazem dźwiękonaśladowczym (np. bzzzz). Poniżej kilka podpowiedzi.

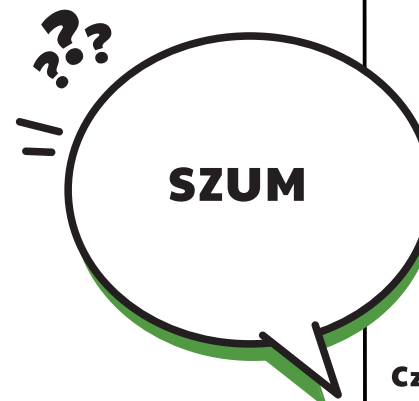
Czego?

A może
brzmiał
inaczej?
Jak?

Czego?

Czego?

SCENARIUSZ NR 8

KARTA MISJI

INSTRUKCJA: Rozszyfruj wiadomość.

...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...

INSTRUKCJA: Pokoloruj tereny parków narodowych na zielono.

ALFABET MORSE'A

A	• —
B	— • • •
C	— • • •
D	— • • •
E	•
F	• • • •
G	— • • •
H	• • • •
I	• •
J	• — — —
K	— • — —
L	• — • •
M	— — —
N	— •
O	— — —
P	• — — •
Q	— — • —
R	• — • •
S	• • • •
T	— • • •
U	• • • —
V	• • • •
W	— • — —
X	— • • —
Y	— • — —
Z	— • • •
1	• — — — —
2	• • — — —
3	• • • — —
4	• • • • —
5	• • • • •
6	— • • • •
7	— — • • •
8	— — — • •
9	— — — — •
0	— — — — —

INSTRUKCJA: Zdecyduj, jakie czynności będziesz wykonywać, a jakich nie, aby chronić przyrodę. Narysuj i/lub podpisz.

W MOJEJ OKOLICY

BĘDĘ

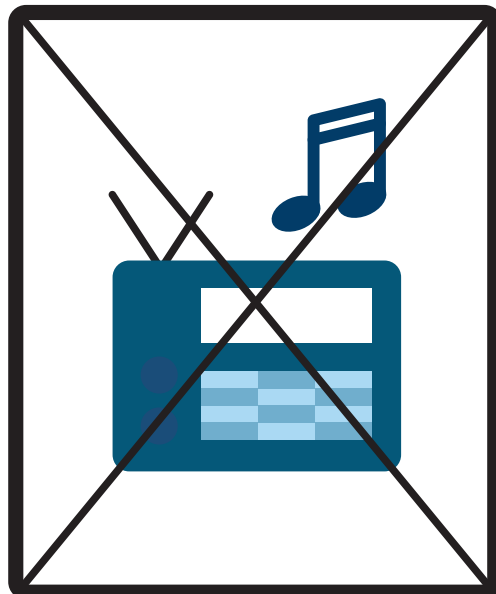
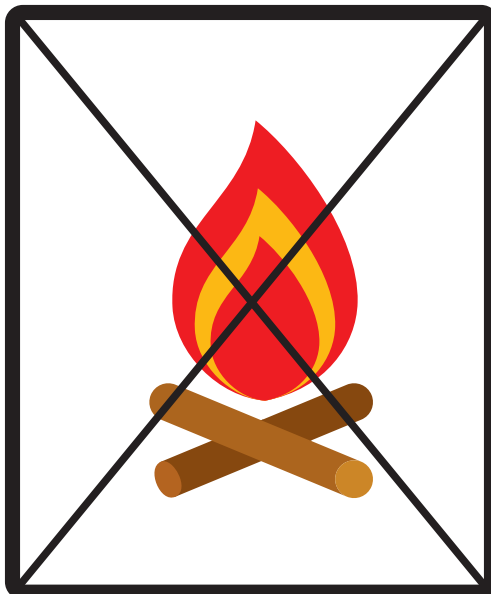
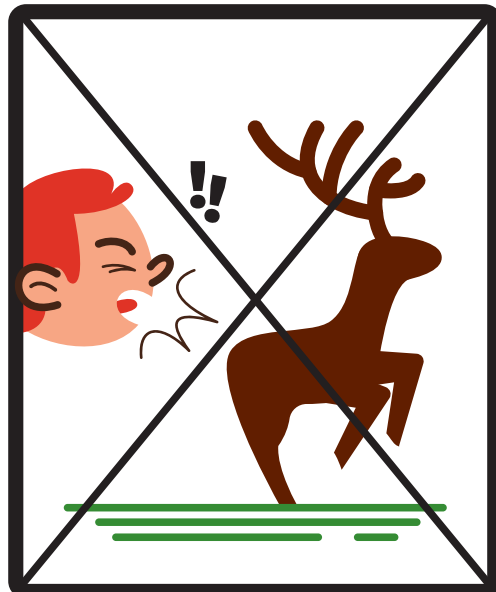
NIE BĘDĘ

SCENARIUSZ NR 8

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 9: ZAKAZY

SCENARIUSZ NR 8

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 10: KARTA ODZNAK

SCENARIUSZ NR 8

POMOC DYDAKTYCZNA DLA NAUCZYCIELA NR 11: TEKST PIOSENKI PT.: „CHROŃ PRZYRODĘ”

„CHROŃ PRZYRODĘ”

(Refren)

**Chroń przyrodę, bo ją kochasz, hej!
Ziemię, zwierzę, każdy krzew i pień!
Nie hałasuj – ciszy strzeż,
Bo zwierzęta lubią spokój, hej, hej, wiesz?**

(Zwrotka 1)

**Hej, hej, dzieciaki, bardzo ważna sprawa!
O przyrodę dbać musimy, tu potrzebna wprawa!
Roślin nie zrywamy i nic nie łamiemy
Wspólnie z przyjaciółmi las ochronić chcemy!**

(Refren)

**Chroń przyrodę, bo ją kochasz, hej!
Ziemię, zwierzę, każdy krzew i pień!
Nie hałasuj – ciszy strzeż,
Bo zwierzęta lubią spokój, hej, hej, wiesz?**

(Zwrotka 2)

**Gdy spotkamy pszczołę, dajmy jej odlecieć,
Zasadzimy kwiaty – ucieszy się w lecie!
Po sobie sprzątajmy, nie rzucajmy śmieci,
Czysta ziemia to nasz skarb od wielu stuleci!**

(Refren)

**Chroń przyrodę, bo ją kochasz, hej!
Ziemię, zwierzę, każdy krzew i pień!
Nie hałasuj – ciszy strzeż,
Bo zwierzęta lubią spokój, hej, hej, wiesz?**

(Bridge)

**Zróbmy budkę dla ptaków, dla owadów hotel mały,
Na jesień zostawmy liście, dla jeża to raj cały!
Wystawimy wodę czystą, ptaki będą pić,
Ślimakowi po deszczu pomożemy żyć!**

(Refren)

**Chroń przyrodę, bo ją kochasz, hej!
Ziemię, zwierzę, każdy krzew i pień!
Nie hałasuj – ciszy strzeż,
Bo zwierzęta lubią spokój, hej, hej, wiesz?**

(Outro)

**Więc pamiętaj, dbaj o każdy kąt,
Ziemia to nasz dom – to nasz wspólny ład!
Chroniąc przyrodę, tworzymy lepszy świat,
Dla każdego z nas, to największy skarb!**

